

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

IV. An veritas & falsitas reperiantur in simplici apprehensione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

6 Obiicies. Actus quo ego dico, viginti homines currunt, æquè non est verus si nullus currat, siue currant decem & nouem, dummodò viginti non currant; ergo est æquè falsus. Resp. actum in vtroque casu esse æquè non verum, quia nihil veritatis habet in vtroque casu; & esse æquè falsum essentialiter, hoc est denominari à falsitate, quæ æquè participat essentiam, & prædicata essentialia falsitatis, ac alia sicuti æquè participat rationem albedinis, albedo vt duo, & albedo vt octo, non tamen æquè esse falsum intensiue, quia falsitas actus intensior est nullo currente, ex eo quod se extendat circa plura obiecta disconformia, quorū disconformitas, quæ in ipsiis est extensiuā vt pote diuersorum obiectorum, in actu est intensiua, quia quilibet gradus actus afficitur intensiue cum tota illa disconformitate, quæ est extensiuè in omnibus obiectis inadæquatis.

PUNCTUM IV.

An veritas & falsitas reperitur in simplici apprehensione.

1 Veritatem & falsitatem propriam, & strictam, qua quis dicitur propriè aliquid scire, seu propriè falli circa aliquod obiectum, tantum reperiri in actu iudicii, est certum apud omnes, qui tantum dubitant, an veritas & falsitas quedam impropria & inchoata in apprehensione reperitur. Dicendum est in apprehensione simplici subiecti, vel prædicati per modum vnius tantum simplicis entitatis, quam apprehensionem simplicem, & non cōpositam vocamus, non posse reperiri falsitatem. Ita P. Vasquez t. p. c. 1. disp. 75. c. 3. & cum illo Hurtad. disp. 9. de anima, sect. 2. & Arriaga, disp. 14. Logica, sect. 4. Ratio est manifesta: apprehensio vel representat formalitatem realem, vel fictam: si realem, non disconformatur obiectum cum apprehensione fictam, cum non habeat aliud obiectum præter fictum, nullum est obiectum representatum ex vi illius cognitionis, quod aliter se habeat à parte rei, ac in representatione illa, quia nullum obiectum existens à parte rei est representatum ex vi illius apprehensionis. Dices illud obiectum fictum disconformati à parte rei cum ipso vt existente in intellectu. Contra: Illa apprehensio non apprehendit illud obiectum existere à parte rei, aliàs non esset simplex, de qua loquimur, sed composita: ergo ex eo quod illud obiectum fictum per intellectum à parte rei non existat non disconformatur cum ipso vt apprehensio, ergo ex nullo capite potest dici obiectum fictum disconforme simplici apprehensioni.

2 Difficultas est, an hæ apprehensiones habeant veritatem. Negat P. Vasquez suprā, ubi asserit quæstionem esse de nomine. Asserunt Hurtadus & Arriaga suprā. Ego cum distinctione respondeo, apprehensionem circa obiectum reale hanc habere veritatem inchoatam, seu imperfectam; ratio est, quia ego apprehendo hominem, & talis homo est existens à parte rei; ergo obiectum vt apprehensum habet conformitatem cum ipso vt existente, & de facto existit id, quod apprehenditur, in quo conformatio quædam reperitur inter apprehensionem & obiectum. Quando obiectum simplicis apprehensionis est ens fictum, existimo in apprehensione nullam reperiri veritatem. Ratio est quia obiectum fictitium sic apprehensum non se habet extra apprehensionem, cum nullum esse habeat extra illam, eo modo quo se habet in apprehensione, seu in esse apprehensio: ergo nullam potest habere veritatem. Probo consequentiam. Veritas consistit in conformitate obiecti, vt existentis in intellectu cum ipso vt existente extra intellectum; ergo obiectum, quod non est extra intellectum, non potest habere conformitatem requisitam ad veritatem.

3 Ratio hæc, Hurtadi fundamentum omnino euertit, quo probare intendit apprehensionem entis ficti esse veram, quia illud fictum verè representat, quæ ratio nullius est momenti, quia iudicium falsum verè, hoc est, propriè, & non metaphoricè representat suum obiectum; & nihilominus veritatem non habet, aliàs omnis actus intellectus verus esset, neque in alio sensu potest illa simplex apprehensio dici verè representare. Arguit secundò: Veritas est conformatio actus cum obiecto, sed illa apprehensio habet conformitatem cum obiecto: ergo est vera. Resp. distinguendo maiore: veritas est cōformatio actus cum obiecto: vt est in intellectu tantum, nego: cum obiecto, vt est extra

intellectum, concedo. Sed illa simplex apprehensio habet conformitatem cum obiecto: distinguo eodem modo: cum obiecto vt existenti in intellectu, transeat minor: cuius suppositum negandum esset, quia non est conformatio cognitionis cum obiecto formaliter vt inclusio in cognitione: habet conformitatem cum obiecto, vt existente extra cognitionem: nego minorem: ergo habet veritatem, nego consequentiam.

4 Obiicies sequi ex hac doctrina iudicium hoc, *chimæra est ens rationis*, non esse verum, quia illius obiectum nullum esse habet extra intellectum, quod possit conformari cum formali iudicio. Respondeo negando sequelam, quia iudicium hoc est quedam cognitio reflexa, quæ supponit chimæram actualem vel possibilem habentem esse extra ipsam. Vnde, ad probationem respondeo. Chimæra nullū habet esse extra hoc iudicium, quo dicimus, *chimæra est ens rationis*, nego: extra omnem cognitionem etiam distinctam ab hoc iudicio, concedo, quod sufficit vt possit conformari cum hoc iudicio, quia ipsa quatenus habens esse in cognitione directā conformatur cum cognitione reflexā. Secundò iudicium hoc, *chimæra est ens rationis*, æquiualeat huic: *chimæra repugnat à parte rei*, cuius prædicatum quod affirmatur, est repugnantia, seu impossibilitas chimære, quæ est à parte rei, eo modo, quo sunt negationes aliarum entitatum, videlicet negatiue, verè enim à parte rei est negatio chimære, seu non esse illius, sicuti sunt tenebræ, seu non esse lucis absente luminoso.

5 De apprehensione complexa dicendum existimo includere veritatem, vel falsitatem, siue sit circa obiectum reale, siue rationis. De apprehensione circa obiectum reale probatur. Quando apprehendo totum hoc complexum, *Petrus est homo, vel albedo in niue*, rem apprehendo eo modo, quo est; ergo illa apprehensio habet veritatem. Quando apprehendo hoc complexum, *Petrus est bimaculatus, seu nigredo in niue*, apprehendo obiectum, quod non est, & quod positiue aliter est: ergo apprehendo obiectum disconforme apprehensioni: ergo illa apprehensio habet falsitatem.

6 De ente rationis eodem modo probatur, quia omnis apprehensio complexa entis rationis est cognitio reflexa, quæ supponit illud iam factum per aliam cognitionem: ergo supponit illud capax vel conformitatis, & disconformitatis cum actu, ex vi cuius cognoscatur: quia quidquid habet esse extra hanc cognitionem ad illud terminatam, vel illud habet eo modo, quo representatur per cognitionem, vel alio modo? Si modo representato per cognitionem, erit illi conforme, & cognitio vera: Si alio modo, erit illi disconforme, & falsa cognitio: ergo apprehensio complexa terminata ad ens rationis, quod habet esse extra illam, erit vera, vel falsa.

PUNCTUM V.

An futura absoluta habeant veritatem vel falsitatem.

1 DE futuris necessariis nulla est inter Autores difficultas, sed tantum de liberis, de quibus late disputant Theologi 1. part. quæst. 14. de scientia Dei, nos hic nonnulla probabimus, ex his quæ Theologi nostri penitus euacuant.

§. I.

Præsentia rerum in æternitate abigitur.

2 Ensam Thomistarum agmen existimans futura libera nullam in se veritatem obiectiuam habere, præsentiam quandam in æternitate ex æternitate illis impingere, à qua dicunt omnia futura ab æterno esse præsentia in æternitate, æternitatisque coexistere. Sententiam hanc problematice defendit Richard. in 1. dist. 8. quæst. 3. aliàs 5. Capreol. ibid. dist. 36. quæst. 1. art. 2. conclus. 1. & 2. quæstionem hanc tetigit, tamen ausus non est assertiue præsentiam tradere. Successit Caietanus qui in quæst. 14. art. 1. sine formæ diæ dari præsentiam illam asseruit, seque illius assertorem esse iactat. Caietanum gregatim sequuti sunt Ferr. Bañez, Zumel, Nauarrus, Ledesma, Aluar. Gonzalez, & alij quos apud nostrum Ruizium t. de scientia Dei, disp. 28. sect. 3. citatos reperies.

Oppositam